

# PAN PODIUM 2 – 9 november

**PAN Podium biedt dit jaar weer een omvangrijk programma vol inspirende gesprekken en interactieve presentaties. Gedurende de beurs staat elke dag in het teken van een speciaal thema, dat aan de hand van actuele onderwerpen wordt uitgelicht door beursdeelnemers, kunsthistorici, kunstenaars en diverse experts. Alle beursbezoekers zijn van harte welkom bij dit dagelijks wisselende programma. Ga voor meer informatie over PAN Podium naar [pan.nl/nl/pan-podium](http://pan.nl/nl/pan-podium).**

## ZONDAG 2 NOV SCHERPGESTELD

**12.00 – 12.45 uur**  
**Foam | Co Rentmeester**  
Aya Musa, curator Foam, gaat in gesprek met Aernoud Bourdrez, auteursrecht-advocaat en verzamelaar hedendaagse fotografie. Zij bespreken Rentmeesters iconische foto van Michael Jordan en de relatie daarvan tot het Jordan-logo van Nike, bekeken vanuit artistiek, symbolisch en juridisch perspectief.

**13.00 – 13.45 uur**  
**Portretten van Vincent Mentzel en Lothar Wolleh | Tussen pose en ogenblik**  
Fotograaf Vincent Mentzel viert dit jaar zijn tachtigste verjaardag. Hij gaat in gesprek met kunsthistoricus Antoon Melissen, biograaf van de Duitse fotograaf Lothar Wolleh. Samen spreken zij over de persoonlijke band tussen fotograaf en geportretteerde en over de rol van ensce-nering versus het spontane moment.

**14.00 – 14.45 uur**  
**Stedelijk Museum | Erwin Olaf - Freedom**  
Charl Landvreugd, samensteller tentoon-stelling en Hoofd Onderzoek en Curatorial Practice, gaat in gesprek met Shirley den Hartog van Studio Erwin Olaf over de eerste overzichtstentoonstelling twee jaar na Olaf's dood; een perspectief dat nieuw licht schijnt op zijn werk en zijn gedach-tengoed.

**15.00 – 15.45 uur**  
**Amsterdam Art | Beyond Reality**  
Martina Halsema, directeur van Amster-dam Art, spreekt met fotografen Ilona Langbroek van Bildhalle en Simone Hoàng van Galerie Fontana over de maakbaarheid van beeld. Hoe zoeken zij de grenzen op tussen manipulatie en de werkelijkheid?

**16.00 – 17.45 uur**  
**Vereniging Rembrandt | Vrouwelijke fotografen in de 20ste eeuw**  
Maartje van den Heuvel, conservator

Fotografie UB Leiden gaat in gesprek met Fiepke van Niel, conservator Museum Hilversum over de professionele ontwik-keling van vrouwelijke fotografen in de twintigste eeuw. Het startpunt hiervoor vormt het recente – door de Vereniging Rembrandt mogelijk gemaakte – onder-zoek naar het werk van de Hongaarse fotografe Eva Besnyő.

## MAANDAG 3 NOV FORM FOLLOWS FUNCTION

**12.00 – 12.45 uur**  
**Nieuwe iconen**  
Jeroen Junte, hoofdredacteur van het *Museumtijdschrift* en designjournalist van *de Volkskrant*, geeft een lezing over het nieuw verschenen boek *Nieuwe iconen*: een overzicht van vijftig onderbelichte design iconen die de innovatieve en inclu-sieve ontwerpen van de Nederlandse geschiedenis belicht.

**13.00 – 13.45 uur**  
**Design Museum Den Bosch | Van Bauhaus naar Mekka**  
Directeur van Design Museum Den Bosch, Dr. Timo de Rijk, spreekt over de tentoon-stelling 'Van Bauhaus naar Mekka', een tentoonstelling over Dr. Mahmoud Bodo Rasch, een architect die zich in zijn ont-werpen begeeft tussen twee werelden: het Bauhaus en de Islamitische wereld.

**14.00 – 14.45 uur**  
**Kröller Müller Museum | Het ontwerp van Tadao Ando**  
Directeur van het Kröller Müller Museum, Benno Tempel, vertelt over zijn relatief nieuwe directeurschap en bespreekt de mogelijkheden van uitbreiding van het museumgebouw naar ontwerp van Japanse architect Tadao Ando.

**15.00 – 15.45 uur**  
**BNI | Welke rol speelt interieurarchitec-tuur in het tentoonstellen van kunst in een museumruimte?**  
Hoe gaan interieurarchitectuur en kunst samen, hoe presenteer je kunst optimaal in een ruimte? Moderator Thierry Somers, hoofdredacteur van *Nook*, gaat in gesprek met Dikkie Scipio van KAAAN Architecten, Albertien van der Hoeven, algemeen directeur van Tom Postma Design en een museumcurator over de relatie tussen kunst, ruimte en presentatie.

**MANERA TALKS**  
**16.00 – 16.35 uur**  
**Shaping interiors together**  
Wat gebeurt er als galeries en interior designers samenwerken? Evelien Reich, hoofdredacteur van MANERA Benelux, gaat hierover in gesprek met Thomas

Geerlings van Framework en galeriehouder Mia Karlova over projecten waarin kunst, design en interieur elkaar versterken.

**16.45 – 17.20 uur**  
**Key to collaboration**  
Evelien Reich, hoofdredacteur van *MA-NERA* Benelux, gaat in gesprek met Joyce Urbanus van Studio Nicemakers en Krista van Oudheusden van AtKris Studio over een recent Amsterdams project waarin samenwerking de sleutel was.

## DINSDAG 4 NOV CONSIDER COLLECTING

**12.00 – 12.45 uur**  
**Cultoura Café | Fascinerende geschie-denis van de verzameling Torlonia**  
Deze lezing van mr. Robert Schreuder, expert Italiaanse kunst en Grand Tour, onthult het ontstaan van de befaamde collectie van een Italiaanse bankiersfami-lie die door een paus in de adelstand was verheven in de 19e eeuw en tot op heden nog kunst stimuleert.

**13.00 – 13.45 uur**  
**VERZAMELEN/ONTZAMELEN**  
Kunsthistoricus en schrijver Usbrand van Veelen belicht de geschiedenis van 1,5 miljoen jaar verzamelen, waarna hij in gesprek gaat met de verzamelaar heden-daagse kunst Vincent Vlasblom over wie hij binnenkort het boek *De Ontzamelaar* publiceert: na ruim vijftig jaar verzamelen neemt Vlasblom afscheid van zijn toon-aangevende collectie.

**14.00 – 14.45 uur**  
**Kröller-Müller Museum | Het gedachte-goed van Helene Kröller-Müller**  
Hoofd tentoonstellingen Jannet de Goede geeft een introductie over de oprichter van het museum Helene Kröller-Müller en gaat vervolgens in gesprek met kunstver-zamelaars Yara Cavalcanti Araujo en Mechior Otte over hun collectie grafiek van beeldhouwers.

**15.00 – 15.45 uur**  
**Verzamelen voor een hoger doel | Hoe denken verzamelaars over de toekomst van hun collectie?**  
Nalaten, schenken, ontzamen of een eigen museum. Kunsthandelaar Lennart Booij gaat in gesprek met verzamelaars Marco Hooijmeijer en Erik de Bock, en oprichter van Wieg Inventory Brokers, Kati Wieg over wat er komt kijken bij verzamelen.

**BUSINESS EVENING**  
**16.00 – 16.45 uur**  
**VBCN | Kunst in de universiteit**  
Conservator Kornelis Fragakis (TU Delft)

gaat in gesprek met kunstenaar Simone Hoàng, Babette van den Broek (student TU Delft en voormalig teammanager Emergence Dreamteam) en Jom Luiten (hoogleraar TU Eindhoven en kunstcom-missielid). Zij delen hun ervaringen met kunst binnen de universitaire omgeving.

**17.00 – 17.45 uur**  
**Philipp Franz von Siebold | bevlogen onderzoeker en verzamelaar in Japan**  
Chris Uhlenbeck van Hotei Japanese Prints gaat in gesprek met Arlette Kou-wenhoven, cultureel antropoloog en schrijver van het zojuist gepubliceerde *Brandende IJver*: Siebold, de biografie, Daan Kok, conservator Oost-Azië bij het Wereldmuseum, en Geron-Henry Clarkson Reijnen, verzamelaar van Japanse kunst, over Philipp Franz von Siebold en de maatschappelijke betekenis van zijn collectie en onderzoek voor Nederland en Japan.

**18.00 – 18.45 uur**  
**Art Fix | Lancering gloednieuwe editie met Tomáš Libertíny**  
Art Fix lanceert een gloednieuwe editie met Tomáš Libertíny. Gemaakt door de bijen, speciaal voor jou. Journalist Isa Huizing praat op PAN Podium met Tomáš over zijn inspirerende samenwerking met de natuur.

## WOENSDAG 5 NOV WEARABLE ART

**12.00 – 12.45 uur**  
**Museum JAN | Fong-Leng & Fans**  
Directeur Marieke Uildriks gaat in gesprek met curator Lisa Goudsmit, modeontwer-pers Fong-Leng en Tess van Zalinge over de tentoonstelling 'Fong-Leng & Fans - 60 jaar Fashion & Faam'. Aan bod komt onder andere Fong-Leng als inspiratiebron voor jonge ontwerpers.

**13.00 – 13.45 uur**  
**Amsterdam Museum | Mode om te verzamelen**  
Roberto Luis Martins, conservator Mode en Populaire Cultuur, vertelt over de verzamelgeschiedenis van mode in het Amsterdam Museum en laat zien waarom mode ook vandaag een onmisbaar verzamelobject is.

**14.00 – 14.45 uur**  
**Het Scheepvaartmuseum | Mode en de maritieme wereld**  
Programmamaker Joy Rikkers gaat in gesprek met Isaïc Vogelsang, conservator tentoonstelling 'Oceanista - Fashion & Sea' bij Het Scheepvaartmuseum, Janice Deul, fashionjournalist en opinieschrijver en Diek Pothoven, creative director van

modelabel MARTAN over de invloed van maritieme cultuur en geschiedenis op mode, waarin onderwerpen als duur-zzaamheid, erfgoed en identiteit aan bod komen.

**15.00 – 15.45 uur**  
**Kunstmuseum | Titanic Fashion**  
Curator Madelief Hohé en journalist Cathelijne Blok gaan in gesprek over de tentoonstelling 'The Last Dance' waar originele kostuums uit de iconische film *Titanic* en niet eerder getoonde kleding en accessoires uit 1910 uit de collectie van het museum welke worden getoond in combinatie met werk van hedendaagse ontwerpers.

**16.00 – 16.45 uur**  
**Dutch Fashion Foundation | The Art of Fashion: Stretching Fashion & Art Boundaries**  
In het werk van veel modeontwerpers overlappen mode en kunst elkaar. Dutch Fashion Foundation gaat in gesprek met verschillende Nederlandse modeprofes-sionals over de steeds verder opbrekende grenzen tussen mode en kunst.

**17.00 – 17.45 uur**  
**Current Obsession | Adorn yourself**  
Namens sieraden platform Current Obsession gaat moderator Babette Kolff in gesprek met kunstenaars Hansel Tai en Esmay Wagemans over speculatieve lichamen en het piercen van mens en materiaal.

## DONDERDAG 6 NOV ACHTER DE COULISSEN

**12.00 – 12.45 uur (Engelstalig)**  
**Internationaal Theater Amsterdam | Prophet Song**  
Geïnspireerd op de geprezen roman van Paul Lynch, en winnaar van de Booker Prize 2023, schreef regisseur Mina Saleh-pour de eerste toneelbewerking die binnenkort te zien is in het Internationaal Theater Amsterdam. Dramaturg en de artistieke rechterhand van de regisseur, Lea Goebel, vertelt over het verhaal achter Prophet Song en de totstand-koming van de voorstelling.

**13.00 – 13.45 uur**  
**MUZE & AVROTROS | De Kunst van het Kijken**  
Met makers en journalisten Tatjana Almuli en Yuki Kho bespreken auteur Splinter Chabot en Ruben de la Rive Box van Studio Rive Roshan het door hen ontwor-pen campagnebeeld voor PAN Amster-dam. Daarna gaan ze dieper in op hun gezamenlijke missie: kunst toegankelijk maken voor iedereen.

**14.00 – 14.45 uur**  
**Dans drukt dans uit, en verder niets | Jacquill G. Basdew en Hans van Manen**  
Sociaal-cultureel initiator, performance-kunstenaar en curator Jacquill G. Basdew gaat in gesprek met beroemde choreo-

graaf Hans van Manen, de grootmeester van de dans. Samen reflecteren zij op een leven vol toewijding, de fascinatie voor het menselijk lichaam in beweging en de blijvende passie voor kunst.

**15.00 – 15.45 uur**  
**Beelden aan Zee | Pas de Deux**  
Directeur en curator Brigitte Bloksma gaat in op het werk van de toonaangevende Britse kunstenaar Ryan Gander dat in museum Beelden aan Zee in dialoog wordt gebracht met het beeld *La Petite Danseuse de Quatorze Ans* van de Franse schilder en beeldhouwer Edgar Degas.

## CODART TALKS

**16.00 – 16.45 uur**  
**Codart x Het Holland Festival | OTEMBA – Daring Women**

Regisseur Jan van den Berg en Rijksmuse-um-conservator Maria Holtrop spreken over *OTEMBA – Daring Women* een mu-ziektheatervoorstelling van Theater Adhoc en New European Ensemble, gecoproduceerd met Het Holland Festival voor Amsterdam 750. Geïnspireerd op een 17e-eeuws schilderij verkent de voorstelling thema's als identiteit, koloni-ale erfenis en de kracht van vrouwen.

**17.00 – 17.45 uur**  
**Codart | Rembrandt als regisseur**  
Tijdens dit gesprek met o.a. Leonore van Sloten, conservator bij Museum Rembrandthuis, en regisseur en scenario-schrijver Shady El-Hamus, praten we over de tentoonstelling 'Regie: Rembrandt', waarin werd getoond hoe Rembrandt theateertechnieken gebruikte in zijn prenten en schilderijen om zijn verhalen zo overtuigend mogelijk over te brengen.

## VRIJDAG 7 NOV CREATIVE GROUNDS

**12.00 – 12.45 uur**  
**Cultoura Café | De kunst leeft op in Saoedi-Arabië**  
Neil van der Linden, expert, gespeciali-seerd in Arabische en islamitische kunst en cultuur, belicht in deze voordracht de opkomende kunstwereld van Saoedi-Arabië, tegenwoordig het decor van de internationale biënnales en andere creatieve evenementen.

**13.00 – 13.45 uur**  
**Inhabitable Sculpture | The future of Brutus**  
Kunstenaar Joep van Lieshout en archi-tect Nanne de Ru gaan in gesprek met schrijver en journalist Pieter van Os over Brutus, een project in het Merwe Vierha-ven District in Rotterdam. Zij hebben de ambitie om een symbiose van cultuur, wonen, werken en kunst in de openbare ruimte te ontwikkelen.

**14.00 – 14.45 uur**  
**Living Landscapes | Land Art van de Toekomst**  
Moderator Rubiah Balsem, oprichter van

Studio Balsem gaat in gesprek met Benno Tempel, directeur Kröller-Müller Museum, Martine van Kampen, directeur Land Art Flevoland en Ronald Rietveld, mede-oprichter RAAAF over Land Art. Met een speciale bijdrage van kunstenaar Claudy Jongstra.

**15.00 – 15.45 uur**  
**Kunst en controversé | Over vrijheid van expressie in tijden van polarisatie**  
Hoofd Educatie & Inclusie van het Stedelijk Museum, Emma Harjadi Herman, gaat in gesprek met conservator bij Museum Arnhem, Jelle Bouwhuis, docu-mentairemaker Lidija Zelovic en filosoof en schrijver Maxim Februari over het complexe spanningsveld tussen maat-schappelijke gevoeligheden en artistieke vrijheid.

**16.00 – 16.45 uur**  
**The hotel as an artistic destination | The changing role of hospitality & art**  
Iris van Lunenburg gaat in gesprek met Mosanne Monod de Froideville van l'Europe, art consultant Mette Samkalden voor Rosewood Amsterdam en curator Floor Haverkamp van Citizen M over hoe de kunstcollecties in deze hotels zijn opgebouwd en hoe ze bepaalde samen-werkingen met kunstenaars en musea aangaan.

## ZATERDAG 8 NOV VLAM IN DE PAN

**11.00 – 11.45 uur**  
**ArtTable Nederland | Setting the Table**  
Onder begeleiding van Renee Schuitem-Kniepstra, medeoprichter Kunstmeisjes en ArtTable secretaris brengen kunstenaar Timo Demollin en kunstenaar Fiona Lutjenhuis ter tafel wat er nodig is voor een meer toekomstbestendige culturele sector. Beiden werken in opdracht van ArtTable aan een magazine over dit onderwerp en geven een eerste preview van de publicatie.

**12.00 – 12.45 uur (Engelstalig)**  
**Mattia Papp | Feasting with Dionysus: food as Ritual, Sculpture, and Stage**  
In deze lezing spreekt kunstenaar Mattia Papp over zijn multidisciplinaire praktijk, waarin voedsel, keramiek en schilderkunst samensmelten met thetraliteit en mythe. Zijn presentatie mondt uit in een live performance, waarin hij een in klei gebak-en sculptuur van groenten, eetbare munten en gefermenteerd fruit serveert, Romeinse recepten, heruitgevonden met Nederlandse ingrediënten.

**13.00 – 13.45 uur**  
**MUZE & AVROTROS | Kijken met Char-lotte Caspers**  
Leer kijken met Charlotte Caspers. Geïn-spireerd op haar tv-programma, maakt Caspers de connectie tussen natuur en kunst zichtbaar door in te zoomen op de details van alledaagse eetbare wonderen als zeewier of honing.

**VNK MEET THE SCHOLARS**  
**14.00 – 14.45 uur**  
**Fred G. Meijer | Aan tafel bij Jan Davidsz. de Heem**  
Zelfstandig kunsthistoricus en voormalig senior conservator bij het RKD, Fred G. Meijer, besteed in deze lezing gedetail-leerd aandacht aan een van de beste en meest invloedrijke schilders van stillevens in de 17e eeuw, Jan Davidsz. de Heem.

**15.00 – 15.25 uur**  
**Sietske van Zanten | Hoe eten mijn blik op kunst voorgoed veranderde**  
Directeur van het LAM museum, Sietske van Zanten, bouwde en bouwt samen met de VandenBroek Foundation aan het 'radicaal eigenwijze' LAM museum, waarbij alle kunstwerken iets te maken hebben met voedsel & consumptie. In deze korte lezing vertelt ze je hoe dit alledaagse onderwerp je blijvend anders kan laten kijken.

**15.30 – 15.55 uur**  
**Sara van Dijk | Maaltijd in miniatuur**  
Conservator textiel van het Rijksmuseum Amsterdam, Sara van Dijk, neemt je mee in het poppenhuis van Petronella Oort-man, een topstuk van het Rijksmuseum dat nu een glansrol vervuld in de tentoon-stelling 'Thuis in de 17de eeuw'.

**16.00 – 16.25 uur**  
**Caro Verbeek | Parfum eten en kleur ruiken - over smaak, geur en synesthe-sie in moderne kunst**  
Conservator Kunstmuseum Den Haag en assistent professor Vrije Universiteit, Caro Verbeek, vertelt over de futuristen die eten tot kunstvorm verhieven. Ze organi-seerden 'pranzi' (lunches) waarin muziek, tast, dans, kleur, smaak en geur op een theatrale manier samenkwamen. Tijdens deze lezing gebruikt het publiek alle zintuigen.

**16.30 – 17.30**  
**VNK x PAN Scriptieprijs**  
Gesteund door het PAN Educatie Fonds reikt ook dit jaar de VNK x PAN Scriptie-prijs uit. Genomineerden zullen een korte presentatie geven en daarna maakt de jury bekend wie de PAN Scriptieprijs 2025 heeft gewonnen.

## ZONDAG 9 NOV TUSSEN KUNST EN KIDS

**14.00 – 17.00 uur**  
**Museumboefjes x Kröller-Müller Museum op PAN Amsterdam**  
Voor het eerst bundelen Museumboefjes en het Kröller-Müller Museum hun krach-ten op PAN Podium! Peuters en kleuters ontdekken Boefjeskastjes van Museum-boefjes met kunst uit de Kröller-Müller collectie samen met Sara Backer. Kleine boekenfans luisteren naar *Kikker kijkt naar Kunst*, terwijl grote broers en zussen een mini-Kröller-Müller beelden-tuin bouwen. Kunst voor alle leeftijden bij PAN Podium!